

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 383/2010-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. októbra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť E. T., T., zastúpenej advokátom JUDr. Š. B., I., ktorou namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 12 ods. 4, čl. 46 ods. 1 a 3 a čl. 154c Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1, čl. 6 ods. 1, čl. 13 a čl. 17 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Bratislava I sp. zn. č. k. 14 C 420/04 zo 17. októbra 2007, rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 15 Co 164/2008 z 10. septembra 2008 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 302/09 z 2. decembra 2009, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť E. T. v celosti **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. mája 2010 doručená sťažnosť E. T. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 12 ods. 4, čl. 46 ods. 1 a 3 a čl. 154c Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 1, čl. 6 ods. 1, čl. 13 a čl. 17 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 14 C 420/04 zo 17. októbra 2007 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“), rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 15 Co 164/2008 z 10. septembra 2008 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Cdo 302/09 z 2. decembra 2009 a (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplynulo, že sťažovateľka bola ako žalobkyňa účastníčkou občianskeho súdneho konania o zaplatenie sumy 10 124,15 € s prísl. z titulu náhrady škody. Zaplatenia uvedenej sumy sa domáhala žalobou podanou proti žalovanému I. Slovenská republika – Ministerstvo financií Slovenskej republiky, žalovanému II. Slovenská republika – Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, žalovanému III. Slovenská republika – Národná banka Slovenska a žalovanému IV. Slovenská republika – Generálna prokuratúra Slovenskej republiky z titulu zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom a z titulu všeobecnej zodpovednosti za škodu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka. Podstata sporu sa týkala toho, že sťažovateľka uzatvorila zmluvy o tichom spoločenstve s nebankovými subjektmi (B., s. r. o., a H., o. c. p., a. s.), pričom tvrdila, že jej v tejto súvislosti vznikla škoda vo výške žalovanej istiny. Zodpovednosť žalovaných subjektov vyvodzovala z toho, že nezabezpečili ochranu majetku osôb, ktoré uzatvárali zmluvy s nebankovými spoločnosťami, napriek tomu, že im malo byť dlhodobo známe, že ide o problémové (nezákonné) podnikanie. Okresný súd žalobu rozsudkom zamietol, krajský súd rozsudok okresného súdu potvrdil a najvyšší súd dovolanie sťažovateľky odmietol.

3. Na preukázanie zásahu do označených práv sťažovateľka uviedla: *„Mám za to, že okresný súd, ako aj krajský súd a najvyšší súd, ktoré vo veci môjho uplatneného nároku voči odporcovi Slovenská republika o náhradu spôsobenej škody nesprávnym úradným postupom odporcu a jeho orgánov, svojim postupom v konaniach porušili čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky tým, že v konaniach nepostupovali napriek preukázanému*

skutkovému stavu vo veci príčinnej súvislosti medzi uplatneným nárokom sťažovateľky a zavinením odporcu, v súlade so zákonom a zásadami súdneho konania a rozhodli v rozpore s rozhodujúcim skutkovým stavom v čase vyhlásenia ich rozhodnutí.

Týmto porušili moje základné právo uvedené v čl. 12 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky ak ich postupom mi bola spôsobená ujma na mojich právach len preto, lebo som si uplatnila svoje základné právo voči štátu vo veci zabezpečenia ochrany mojich práv a zákonom chránených záujmov na súdoch, ktoré v zmysle čl. 46 ods. 1 majú byť nestrannými a nezávislými súdmi, ktoré v zmysle čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky nesmeli odmietnuť zaoberať sa v konaniach otázkou porušenia mojich základných ľudských práv spočívajúcich v postavení štátu ako garanta ochrany práv a zákonom chránených záujmov svojich občanov. Súčasne tým porušili právo rovnosti účastníkov konaní vo veci samej ak napriek preukázanému zavineniu odporcu na základe právne relevantných skutočností, ktoré som podložila označením právne relevantnými dôkazmi, ktorými mohli disponovať len zástupcovia, ktorí vystupovali v konaniach na strane odporcu, pričom títo vo svojich vyjadreniach k mojim podaniam sa vzájomne obviňovali z nesprávneho úradného postupu vo veci nebankových subjektov a zanedbania svojich úradných povinností pri ochrane práv a zákonom chránených záujmov klientov a zmluvných partnerov týchto spoločností a z nečinnosti pri vykonávaní príslušných opatrení na zabránenie vzniku škôd a tým aj zo zavinenia odporcu na spôsobenej škode, a tým sám odporca pred súdom preukázal svoje zavinenie na spôsobenej škode, a tým aj odôvodnenosť môjho uplatneného nároku z titulu jeho nesprávneho úradného postupu vo veci predchádzania hroziacim škodám spôsobených nekalou podnikateľskou činnosťou nebankových subjektov.

Rovnako je tým preukázané porušenie môjho základného práva na zabezpečenie ochrany práva pred nezávislým a nestranným súdom a na náhradu škody spôsobenej orgánmi tohto štátu, v mene ktorého súdy konali a rozhodovali podľa čl. 154c ústavy, ako aj porušenie čl. 1 a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorým je Slovenská republika viazaná.“

4. V petite sťažnosti sťažovateľka žiada, aby ústavný súd vyslovil porušenie označených práv rozsudkom okresného súdu, rozsudkom krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu, tieto zrušil a vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie. Požadovala priznať aj náhradu trov konania v sume 507,88 € (ktoré však nevyčíslila v súlade

s vyhláškou č. 655/2004 Z. z. z 10. novembra 2004 o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov) a primerané finančné zadost'učinenie v sume 4 000 € z dôvodu, že porušením jej práv je bola spôsobená „*nielen materiálna ale aj nemateriálna ujma, a to nie len mne ale aj mojim blízkym osobám*“.

Súčasne žiadala, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby „*vo veci konal s tým, že mu zakazuje v konaní postupovať v rozpore so zákonom a s preukázaným skutkovým stavom veci a porušovať tak základné ľudské práva sťažovateľky tým, že jej bude upierať jej právo na zabezpečenie právnej ochrany voči odporcovi Slovenskej republiky a diskriminovať ju len preto, lebo sa domáha svojich práv pred orgánmi odporcu a zabúdať na svoje postavenie a poslanie v sústave štátnych orgánov ako nestranného a nezávislého orgánu súdnej moci odporcu a porušovať tak rovnosť účastníkov súdneho konania a rozhodovať jednostranne v prospech odporcu Slovenskej republiky.*“.

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

Podľa čl. 12 ods. 4 ústavy nikomu nesmie byť spôsobená ujma na právach pre to, že uplatňuje svoje základné práva a slobody.

Podľa čl. 1 dohovoru vysoké zmluvné strany priznávajú každému, kto podlieha ich jurisdikcii, práva a slobody uvedené v Hlave I tohto Dohovoru.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto Dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

Podľa čl. 17 dohovoru nič v tomto Dohovore sa nemôže vykladať tak, akoby dávalo štátu, skupine alebo jednotlivcovi akékoľvek právo vyvíjať činnosť alebo dopúšťať sa činov zameraných na zničenie ktoréhokoľvek z tu priznaných práv a slobôd alebo na obmedzovanie týchto práv a slobôd vo väčšom rozsahu, než to Dohovor ustanovuje.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Cieľom predbežného prerokovania každého návrhu (vrátane sťažnosti namietajúcej porušenie základných práv a slobôd podľa ústavy) je rozhodnúť o prijatí návrhu na ďalšie konanie alebo o jeho odmietnutí, a teda vylúčení z ďalšieho konania pred ústavným súdom zo zákonom ustanovených dôvodov. Pri predbežnom prerokovaní návrhu takto ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd

na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Podstatné sťažnostné námietky sťažovateľky smerujú k tvrdenému zásahu jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ku ktorému malo dôjsť v súdnom konaní, v ktorom si uplatňovala nárok na náhradu škody podľa čl. 46 ods. 3 ústavy. K porušeniu označených práv malo dôjsť v spojení s porušením jej práva na spravodlivé súdne konanie a práva na účinný prostriedok nápravy podľa dohovoru. Ak sťažovateľka namieta porušenie základných ľudských práv podľa čl. 12 ods. 4 ústavy a čl. 154c ústavy, k tomu je potrebné uviesť, že označené články ústavy neupravujú základné ľudské práva, ktorých ochrany by bolo možné sa samostatne domáhať v konaní podľa čl. 127 ústavy. Ustanovenie čl. 12 ods. 4 ústavy je vstupnou bránou do ústavnej úpravy základných práv a slobôd a ako také má charakter všeobecného ústavného princípu, nie však základného práva, ktorého ochrany by sa bolo možné samostatne domáhať pred ústavným súdom. Ustanovenie čl. 154c ods. 1 ústavy zase upravuje postavenie dohovoru v právnom poriadku Slovenskej republiky bez toho, aby zároveň upravovalo nejaké základné práva alebo slobody, o ktorých ochrane by ústavný súd mohol v tomto konaní rozhodovať.

K porušeniu označených práv rozsudkom okresného súdu

9. Ústava nezakotvuje ústavný súd ako jediný a výlučný orgán ochrany základných práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb. V zmysle princípu subsidiarity formulovaného v čl. 127 ods. 1 ústavy („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) nemal ústavný súd právomoc preskúmať rozsudok okresného súdu, pretože právomoc rozhodnúť o ochrane práv sťažovateľky, ktoré ním mohli byť porušené, mal v rámci riadneho inštančného postupu krajský súd na základe ňou podaného odvolania. Preto bola sťažnosť v tejto časti odmietnutá pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie a rozhodnutie.

K porušeniu označených práv rozsudkom krajského súdu

10. Zo stabilizovanej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že tento vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou, prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy).

11. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov s ústavou a dohovorom najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

12. Vychádzajúc z týchto kritérií ostalo v právomoci ústavného súdu posúdiť, či rozsudkom krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu, mohlo dôjsť k zásahu do označených práv sťažovateľky. V odôvodnení rozsudku krajského súdu tento

po prepise dôvodov rozsudku okresného súdu, obsahu odvolania sťažovateľky a vyjadrení ostatných účastníkov konania na vlastné odôvodnenie uviedol:

„Krajský súd, ako súd odvolací, prejednal odvolanie navrhovateľa podľa ust. § 214 ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Z obsahu spisu je nesporné, že navrhovateľka uzatvorila so spoločnosťou B., s.r.o. vyššie uvedené zmluvy o tichom spoločenstve na základe, ktorých vložila do tejto spoločnosti vklady vo výške 15.000,-Sk, 190.000,- Sk a 100.000,- Sk za účelom dosiahnutia zisku v dohodnutej výške. Zmluvy o tichom spoločenstve uzatvorila navrhovateľka v súlade s ust. § 673 a nasl. Obchodného zákonníka a na základe týchto zmlúv mala obdržať výnos zo zisku obchodnej spoločnosti podľa čl. III bod 1 Zmluvy vo výške 48 %. Navrhovateľka sa domáhala náhrady škody proti odporcom v 1. a 4. rade podľa zák. č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú orgánom štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom a podľa § 415 Občianskeho zákonníka.

Podľa § 18 ods. 1 zák. č. 58/1969 Zb. štát zodpovedá za škodu spôsobenú v rámci plnenia úloh štátnych orgánov a orgánov spoločenskej organizácie uvedených v § 1 ods. 1 nesprávnym úradným postupom tých, ktorí tieto úlohy plnia.

Podľa § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka uhrádza sa skutočná škoda a to, čo poškodenému ušlo (ušlý zisk).

Zmluvu o tichom spoločenstve navrhovateľka uzatvorila v súlade s ust. § 673 a nasl. Obchodného zákonníka na základe slobodnej, vážnej a zrozumiteľnej vôle zmluvných strán. Predmetný právny úkon je aj náležité určitý. Zmluvou o tichom spoločenstve sa zaväzuje tichý spoločník poskytnúť podnikateľovi určitý vklad a podieľať sa ním na jeho podnikaní a podnikateľ sa zaväzuje na platenie časti zisku vyplývajúcej z podielu tichého spoločníka na výsledku podnikania.

Ústavný princíp legality právnej moci vyjadrenej v čl. 2 ods. 2 Ústavy SR hovorí o viazanosti štátnych orgánov Ústavou a Zákonmi. Štátne orgány nie sú oprávnené konať, ak ich na to nesplnomocní zákon, a ak konajú, sú povinné konať iba spôsobom, ktorý stanovil zákon. Táto zásada zabezpečuje v štáte pre jeho obyvateľov právnu istotu - majú možnosť predvídať nielen následky svojich právnych úkonov, možnosti a spôsoby uplatnenia svojich práv voči štátu, ale predovšetkým konanie štátnych orgánov a ich zmysel. Pokiaľ by štát prostredníctvom svojich príslušných orgánov zakázal spoločnosti činnosť spočívajúcu

v uzatváraní zmlúv o tichom spoločenstve s občanmi, zasiahol by tým do občianskych a obchodných právnych vzťahov a do zmluvnej autonómie subjektov súkromného práva ako aj do vlastníckeho práva občanov mimo rámca ochrany garantovanej Ústavou SR, pretože by tým obmedzil, prípadne zmaril ich možnosť nadobúdať v zmysle zmluvných dojednaní majetkové hodnoty vo forme pohľadávok a ich príslušenstva (úroky, zisk).

Obchodný register je verejná listina, zákony sú tiež dostupné každému občanovi. Navrhovateľka preto, ak sa rozhodla vytvoriť zmluvný vzťah so spoločnosťou B., spol. s r.o., mala možnosť sa oboznámiť s predmetom činnosti spoločnosti. Je nesporné, že uzatvorené zmluvy o tichom spoločenstve splňajú všetky predpoklady podľa ust. 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka (právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne, inak je neplatný). V danom prípade ide o právny vzťah, do ktorého štát v zmysle Ústavy nemá právo zasahovať.

Z vyššie uvedeného je nesporné, že odporcovia 1/, 2/ a 4/ a právny predchodca odporcu 3/ neporušili žiadnu právnu povinnosť, ktorú im ukladá Ústava alebo Zákon a nebola preukázaná zodpovednosť podľa § 18 zák. č. 58 /1969 Zb. Navrhovateľka nepredložila žiadne dôkazy, ktoré by túto zodpovednosť preukazovali. Je nesporné, že navrhovateľka svojim konaním si sama spôsobilá ujmu tým, že svojim majetkom nakladala nehospodárne a nezodpovedne. Je preto v rozpore s dobrými mravmi prenášať zodpovednosť za vlastné, nezodpovedné konanie na štát.“

13. Podľa ústavného súdu postup krajského súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľky nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda krajský súd v danom prípade nemohol porušiť jej označené práva. Krajský súd dal sťažovateľke v napadnutom rozsudku podrobnú odpoveď na to, prečo v jej veci neboli splnené zákonné podmienky na vznik zodpovednosti za škodu, ktorej náhradu si žalobou uplatnila. Odôvodnenie uznesenia krajského súdu nevykazuje všeobecný charakter a primeraným spôsobom reaguje aj na odvolacie námietky sťažovateľky. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným (m. m. I. ÚS 313/2010, II. ÚS 134/09). Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou

zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor krajského súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad krajského súdu takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

14. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánom štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 426/08).

K porušeniu označených práv uznesením najvyššieho súdu

15. Sťažovateľka pred podaním sťažnosti ústavnému súdu podala proti rozsudku odvolacieho súdu dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd tak, že ho odmietol pre neprípustnosť. V odôvodnení uznesenia najvyšší súd po prepise dôvodov rozsudku okresného súdu a krajského súdu, obsahu dovolania a vyjadrení k nemu na vlastné odôvodnenie uviedol:

„Žalobkyňa existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 písm. a/ až f/ O. s. p. netvrdila a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Pokiaľ ide o námietku žalobkyne spochybňujúcu úplnosť zistenia skutkového stavu veci, či nesprávnosť skutkových zistení, treba uviesť, že v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O. s. p.

dôvodom dovolania nemôže byť samo osebe nesprávne skutkové zistenie. Dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O. s. p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) väd. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

Z obsahu dovolania vyplýva, že žalobkyňa v dovolaní namieta, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.)... Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O. s. p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia žalobkyne boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), žalobkyňou vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O. s. p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesné prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalobkyne nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odmietol podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.“

16. Rovnako ako rozsudok krajského súdu, aj uznesenie najvyššieho súdu posúdil ústavný súd len v mantineloch možných zásahov do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Najvyšší súd dovolanie odmietol bez meritórneho posudzovania dovolacích námietok, pretože ani sťažovateľka netvrdila a ani najvyšší súd nezistil existenciu niektorej z väd, ktoré v zmysle § 237 Občianskeho súdneho poriadku zakladajú prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu. Primeraným spôsobom sťažovateľke vysvetlil, že nie je

skutkovým súdom a že samotné nesprávne právne posúdenie veci, ktoré vytyka krajskému súdu, nezakladá prípustnosť dovolania. V tomto smere ústavný súd konštatuje, že záver najvyššieho súdu nemožno považovať za svojvoľný či neodôvodnený a ani za taký, ktorý by popieral účel a zmysel dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. Preto aj v tejto časti bolo namieste sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú. Navyše je potrebné uviesť, že sťažovateľka v sťažnosti opäť namieta v podstate len nesprávne právne posúdenie jej nároku na náhradu škody, pričom tento nárok (predpoklady jeho vzniku) posudzovali len okresný súd a krajský súd. Najvyšší súd dovolanie odmietol bez posudzovania relevancie dovolacích námietok (teda bez posudzovania vecnej správnosti rozsudku krajského súdu), z čoho možno vyvodiť, že sťažnosť vo vzťahu k postupu a uzneseniu najvyššieho súdu ani nie je náležite odôvodnená.

17. Sťažovateľka namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy v spojení s právami podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 ods. 1 dohovoru. Pokiaľ ide o spojitosť s právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd konštatuje, že medzi obsahom tohto práva a obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nemožno vidieť zásadný rozdiel. Preto sa už uvedené závery plne vzťahujú aj na tvrdený zásah do tohto práva. Právo na účinný právny prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru zase nemôže všeobecný súd porušiť vtedy, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní (IV. ÚS 36/04). Skutočnosť, že sťažovateľka nebola v konaní pred krajským súdom a neskôr pred najvyšším súdom úspešná, nie je podstatná, keďže účinnosť právnych prostriedkov nápravy pre účely čl. 13 dohovoru nezávisí na istote, že bude rozhodnuté v prospech sťažovateľky (napr. Vilvarajah a ďalší proti Spojenému kráľovstvu – 1991, Soering proti Spojenému kráľovstvu – 1989, ale aj IV. ÚS 205/2010). Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu preto nesignalizuje žiadnu možnosť priamej príčinnej súvislosti s možným porušením práva sťažovateľky mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom podľa čl. 13 dohovoru. Sťažovateľka takýto účinný prostriedok nápravy (odvolanie) mala v osobnej dispozícii, tento aj právne relevantným spôsobom využila, a samotná skutočnosť, že krajský súd rozhodol v jej neprospech, nezakladá možné

porušenie označeného práva. Väzba na porušenie čl. 17 dohovoru v sťažnosti nebola nijak bližšie zdôvodnená, a preto sa ňou ústavný súd nemohol ani bližšie zaoberať.

18. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky, ktoré sú viazané na to, že sťažnosti by bolo vyhovené (zrušenie rozhodnutí všeobecných súdov vrátenie veci na ďalšie konanie, náhrada trov konania, priznanie primeraného finančného zadost'účinenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. októbra 2010